

Mika Salminen

26.2.2020

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 27.2.2020

Uuden koronaviruksen aiheuttama epidemia

Kiinassa vuoden alussa käynnistynyt uuden koronaviruksen aiheuttama hengitystieinfektioepidemia on levinnyt nopeasti useaan eri maahan. Tapauksia on maailmanlaajuisesti raportoitu noin 80.000, joista suurin osa edelleen Kiinan Hubein -maakunnassa. Kuolemantapauksia on todettu noin 2800.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) määrittelee tällä hetkellä epidemia-alueeksi maat, joissa esiintyy laajoja tartuntaketjuja. Tämän hetken tilanteen mukaan tällaisia maita tai alueita ovat Manner-Kiinan lisäksi Etelä-Korea, Iran ja Pohjois-Italian maakunnat (Veneto, Lombardia, Piemonte ja Emilia-Romagna).

Useissa EU maissa on viime päivinä todettu Italiasta peräisin olevia tartuntoja ja on todennäköistä, että taudin leviäminen jatkuu sekä Italiassa että muun EU:n alueella. Vaikka Kiinassa raportoitujen tapausten määrä on laskusuunnassa, tapausmäärät ovat nousseet nopeasti erityisesti Etelä-Koreassa ja Iranissa. Yksittäisiä matkailuun liittyviä tautitapauksia sekä yleisötilaisuuksiin sekä erityisolosuhteisiin, kuten laivaristeilyyn liittyen laajempia tartuntaketjuja on kuvattu useita. Taudin laajan globaalin leviämisen riski on huomattava, sillä resursseiltaan köyhemmissä maissa ei ole riittävää laboratoriodiagnostiikkaa ja koronavirus voi levitä laajasti ennen kuin epidemia havaitaan.

Euroopan tautien ehkäisyn ja valvonnan keskuksen (ECDC) ja Maailman terveysjärjestön (WHO) sekä THL:n arvioihin perustuen epidemian leviämiseen Suomeen on varauduttava nopeasti, laaja-alaisesti ja monella yhteiskunnan eri sektorilla.

Epidemian leviämistä voidaan aluksi rajata ja hidastaa nyt tehokkaasti toteutetulla epäiltyjen tapausten tutkimisella ja tartuntaketjujen katkaisulla. Muiden kuin tartuntatautilain (1227/2016) mukaisten rajaamistoimien teho on kyseenalainen ja ne voivat aiheuttaa huomattavaa haittaa yhteiskunnalle. Epidemian käynnistymisen viivästyttäminen antaa yhteiskunnalle aikaa varautua epidemian vaikutuksiin sosiaali- ja terveydenhuollossa ja muilla sektoreilla. Olisi myös tärkeää, että koronavirusepidemia ei ajoittuisi samaan aikaan nyt käynnissä olevan kausi-influenssaepidemian kanssa.

Voimavarat ja energia on käytettävä sosiaali- ja terveysjärjestelmän valmistautumiseen. Suomessa on hyvät edellytykset hoitaa sairastuneita, vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon on varauduttava tavallista korkeampaan kuormitukseen.

Epidemian aikana merkittävä osa väestöstä voi sairastua, mutta eri aikoina eri osissa maata. Kausi-influenssaan sairastuu vuosittain noin 5 prosenttia aikuisista ja 10 prosenttia lapsista. Varmistettuun koronavirusepidemiaan on tähän mennessä sairastunut selvästi pienempi osa väestöstä, epidemian keskusalueella Hubeissakin noin 0,1 prosenttia. Lopullista sairastuneiden osuutta väestöstä on kuitenkin vielä vaikeaa arvioida.

Mika Salminen

26.2.2020

Nykytiedon mukaan suurimmalla osalla sairastuneista oireet ovat olleet lieviä ja kotihoidossa hyvin parantuvia. Osalla infektio voi kuitenkin johtaa vakavaan tautimuotoon kuten keuhkokuumeeseen. Pieni osa on myös menehtynyt tautiin. Ikääntyneet ja joistakin perussairauksista kärsivät ovat erityisessä riskissä vakavamman taudin suhteen. Lapsilla tauti on ollut hyvin lievä ja nuorilla ja keski-ikäisillä vakavat tautimuodot ovat olleet harvinaisia.

THL on tammikuun alusta alkaen tarkoitusta varten perustetun tilanneryhmän toimesta seurannut epidemian kehittymistä Euroopan tautikeskukseen ja maailman terveysjärjestö WHO tukeutuen, tukenut sosiaali- ja terveysministeriön sekä kuntien ja sairaanhoitopiirien tartuntatauti- viranomaisten tilannekuvan ylläpitämistä ja varautumista.

Laitos on ylläpitänyt koko väestölle suunnattua verkkosivustoa jolle on päivitetty päivittäin (ml. viikonloput) uutta tietoa tilanteen kehittymisestä.

Laitoksesta on annettu terveydenhuollon ja monen muun hallinnonalan toimijoille toimintaohjeita ja neuvottu tilannekohtaisesti parhaita toimintatapoja. Sairaanhoitopiirien ja aluehallintovirastojen kanssa on järjestetty viikottain THL-johtoinen videoneuvottelutilaisuus johon ovat osallistuneet alueelliset tartuntatautiviranomaiset. Tilaisuuksissa sovitaan yhteisistä toimintalinjoista ja tuetaan alueellista varautumista. THL tuottaa myös arvioita mahdollisen epidemian aikaisesta terveydenhuollon kuormituksesta. Laitos kehittää seurantajärjestelmiä, joiden avulla pyritään tuottamaan mahdollisimman ajantasaista tilannekuvaa kuormituksesta, mikäli epidemia käynnistyy.

Laitos on tukenut mm. Trafia, Finaviaa, Finnairia, rajaviranomaisia sekä lukuisia yksityisiä ja julkisia toimijoita (kuten esim. Posti, VR, laivayhtiöt ja useat muut tahot) ohjeiden ja riskinarvioiden muodossa. esim. lentokentillä olevat matkustajien ohjeet ja koneissa jokaiselle matkustajalle jaettavat toimintaohjeet on tuottanut THL.

THL huolehtii myös kansainvälisestä viranomaistiedonvaihdesta ja ylläpitää 24/7 infektiopäivystystä joka auttaa paikallistason toimijoita mm. epäiltyjen altistustapausten riskinarvioinnissa ja altistuneiden jäljittämässä. Laitos tukee paikallisia toimijoita myös viestinnässä, mikäli tätä tukea tarvitaan.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Mika Salminen